

Моделі змішаного навчання

Існує кілька загально-прийнятих варіантів реалізації змішаного навчання. Для прикладу подаємо [класифікацію за Майклом Хорном та Гізер Стейкер](#):

Розглянемо ці основні моделі, зважаючи на різні варіанти організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти України.

[Перевернутий клас](#)

[Ротація за станціями](#)

[Індивідуальна ротаційна модель](#)

[Ротація лабораторій](#)

[Модель "самостійного змішування"/ Модель змішаного навчання A-la carte](#)

[Поглиблена віртуальна модель](#)

[Гнучка модель змішаного навчання](#)

Перевернутий клас

Можна запроваджувати модель, у рамках якої здобувачі освіти відвідують заняття по черзі, за графіком: наприклад, перший тиждень – перша група, другий тиждень – друга. У той тиждень, коли група не відвідує заняття, здобувачі освіти займаються самостійно

або з мінімальним дистанційним супроводом. У такому разі найдоречніше застосувати модель **перевернутого класу**, суть якої полягає у тому, що здобувачі освіти самостійно опрацьовують новий теоретичний матеріал, а на занятті відбувається його практичне опрацювання.

Перевернутий клас

Під час традиційних навчальних занять, зазвичай, відбувається робота на початкових рівнях пізнавальної діяльності: запам'ятовування та розуміння. Практика застосування часто залишається на домашнє опрацювання. А такі рівні діяльності, як аналіз, оцінювання та творчість пропонуються лише для особливо зацікавлених здобувачів освіти. При використанні методики перевернутого класу ознайомлення з матеріалом відбувається перед заняттям, в онлайн-режимі. Це може бути відеозапис лекції, підготовлений текстовий матеріал, подкаст чи збірка вебресурсів для ознайомлення тощо. Час заняття відводиться на рефлексію опрацьованого, дискусії, групову роботу (з дотриманням норм фізичного дистанціювання), а також виконання практичних завдань. Додатково можуть виконуватись проєкти, презентації та інші діяльності, які дозволяють здобувачам освіти глибше зануритись у тему, що вивчається.

При використанні методики перевернутого класу надзвичайно важливо правильно розподілити діяльності здобувачів освіти перед заняттям, на занятті та після нього. Зокрема, здобувачі освіти мають опрацювати матеріал перед тим, як прийти на заняття, і це може бути викликом. Аби переконатись, що здобувачі освіти вже володіють певними теоретичними засадами, доцільно проводити тестування чи опитування за матеріалом домашньої лекції на початку заняття.

"Перевернутий клас"

Ротація за станціями

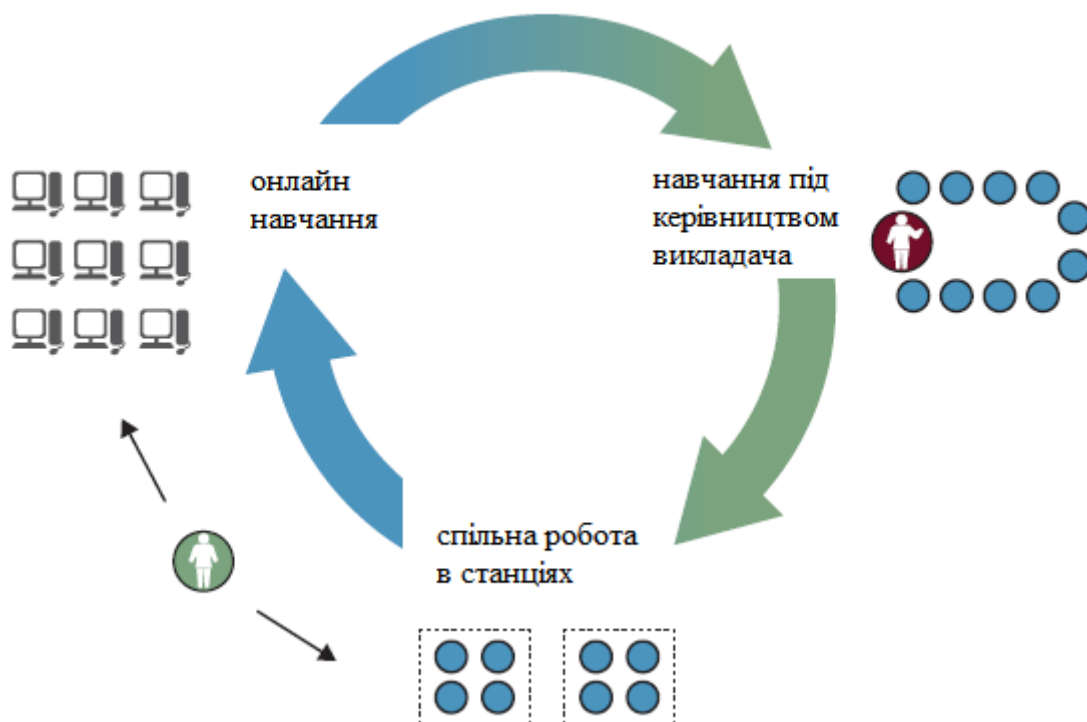
За умови повного відвідування занять найпопулярнішою моделлю є **ротація за станціями**: коли відбувається зміна видів діяльності, частина яких іде онлайн, у межах одного заняття.

Ротація за станціями

Модель змішаного навчання, яка передбачає чергування форматів онлайн та офлайн впродовж очного заняття. Зазвичай плануються «станції» індивідуальної роботи, роботи в малих групах, а також епізоди фронтальної роботи. Найчастіше онлайнною є індивідуальна робота, хоча цифровій трансформації можуть підлягати й інші етапи заняття.

Однією з основних переваг ротації станцій є можливість урізноманітнити хід заняття, забезпечити можливість індивідуалізації навчання (адже педагог може приділити більше уваги окремим здобувачам освіти, які потребують допомоги). Учасники освітнього процесу набувають навичок роботи з цифровими середовищами, що допомагає підвищити їх цифрову компетентність та готовність до можливого дистанційного навчання.

Ротаційна модель з наявністю "онлайн-станцій"

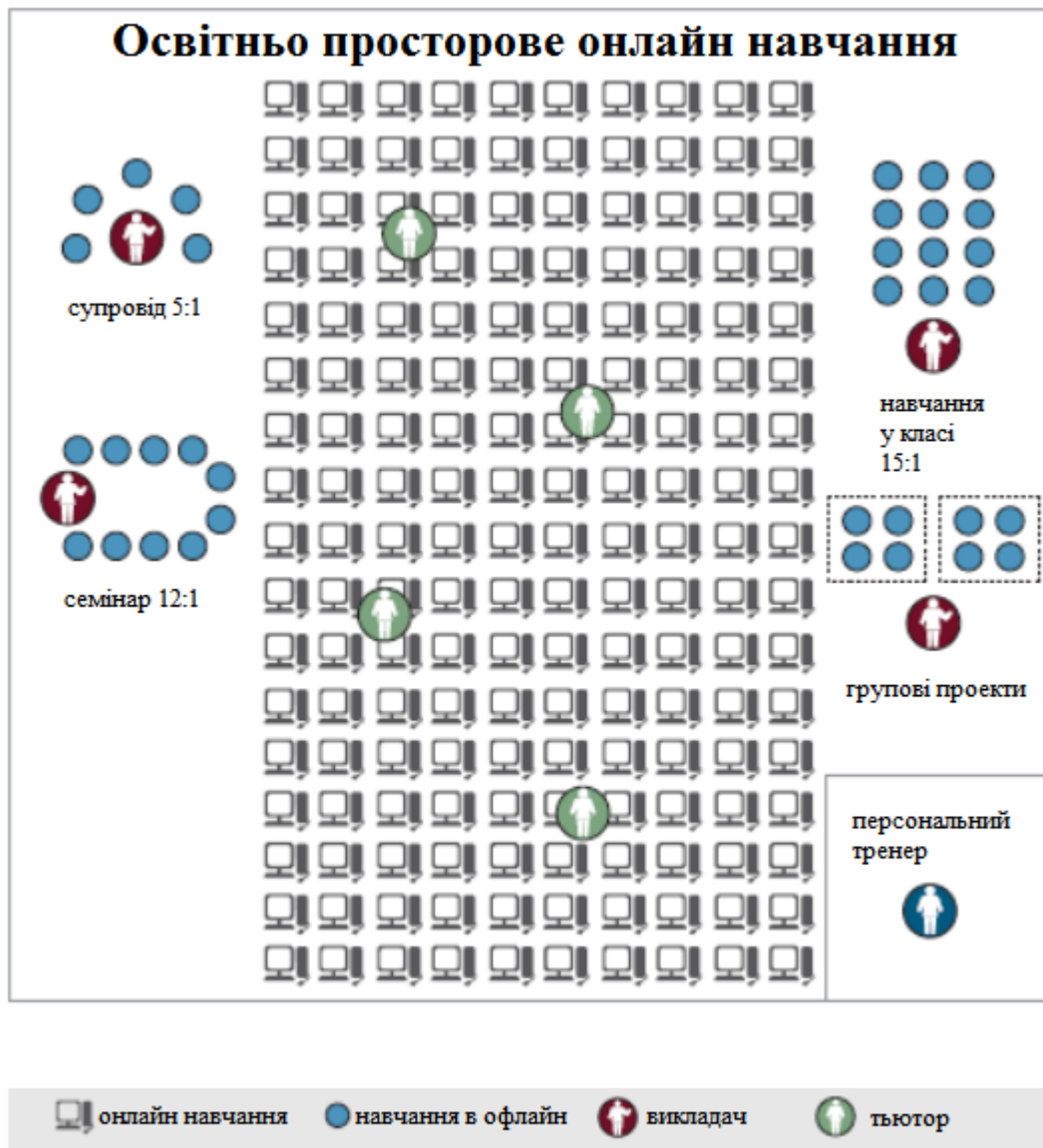

*

Індивідуальна ротаційна модель

У кожного здобувача освіти є індивідуальний графік вивчення предмета, проте одним з обов'язкових умов є онлайн-етап. Особливістю моделі є те, що здобувачам освіти не обов'язково проходити всі етапи роботи з матеріалом, як при моделі зі «станціями».

Приклад. У закладі освіти Carpe Diem здобувачі освіти мають спеціальний графік, який задає їм траєкторію роботи з матеріалом: онлайн-робота, самостійна робота, робота на семінарах у класі. Тривалість кожного етапу – 35 хвилин.

*

Ротація лабораторій

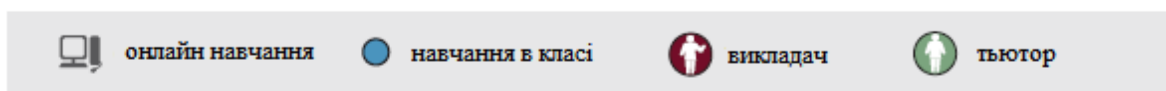
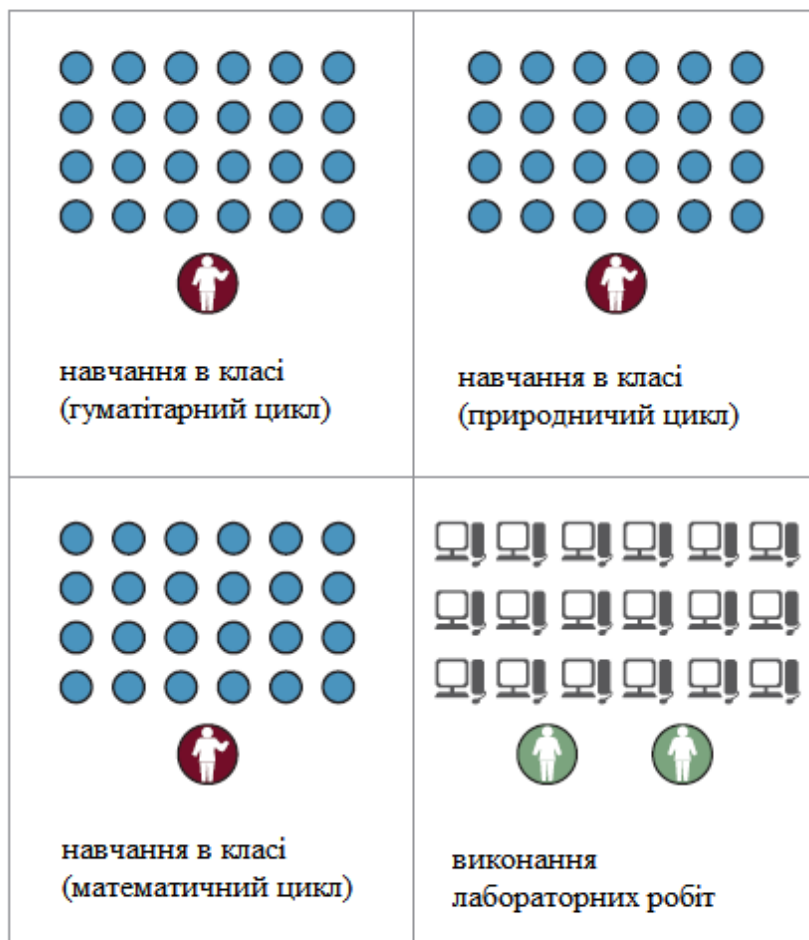
Ще одна модель, яка може бути особливо корисною для викладання дисциплін з лабораторно-практичними роботами, передбачає відвідування окремих занять (наприклад, лабораторних), тоді як решта курсу відбувається онлайн. Це так звана **ротація лабораторій**. Вона передбачає проведення різних занять курсу у різному режимі чи форматі. Навіть якщо всі заняття відбуваються очно, частина з них може проходити у спеціалізованій лабораторії, а також у комп'ютерному класі.

Ротація лабораторій

Очні заняття можна зосередити на початку курсу. Тоді цей час доцільно відвести на відпрацювання процедур дистанційного навчання, правил взаємодій та комунікації. Після кількох очних занять здобувачі освіти переходять в онлайн режим. Можна передбачити періодичні консультації, а також

альтернативні можливості опрацювання матеріалу для здобувачів освіти, які не мають стабільного доступу до мережі Інтернет чи цифрового середовища. Якщо навчальна програма курсу містить практичну та лабораторну складову, тоді варто розглянути можливість проведення їх у звичайному форматі, а лекційну частину можна повністю перевести онлайн. Якщо є можливість запланувати очні заняття наприкінці курсу, то їх варто використати для проведення підсумкового контролю, доброчесність якого складно забезпечувати в онлайн-режимі.

Ротаційна модель з лабораторними роботами

Модель “самостійного змішування”/ Модель змішаного навчання **A-la carte**

Наступний рівень – повне онлайн-навчання, яке може бути синхронним та асинхронним. Тут доцільно також згадати модель змішаного навчання **A-la carte**, яка передбачає проходження певного курсу повністю онлайн. Так можуть реалізовуватись усі чи окремі курси освітньої програми.

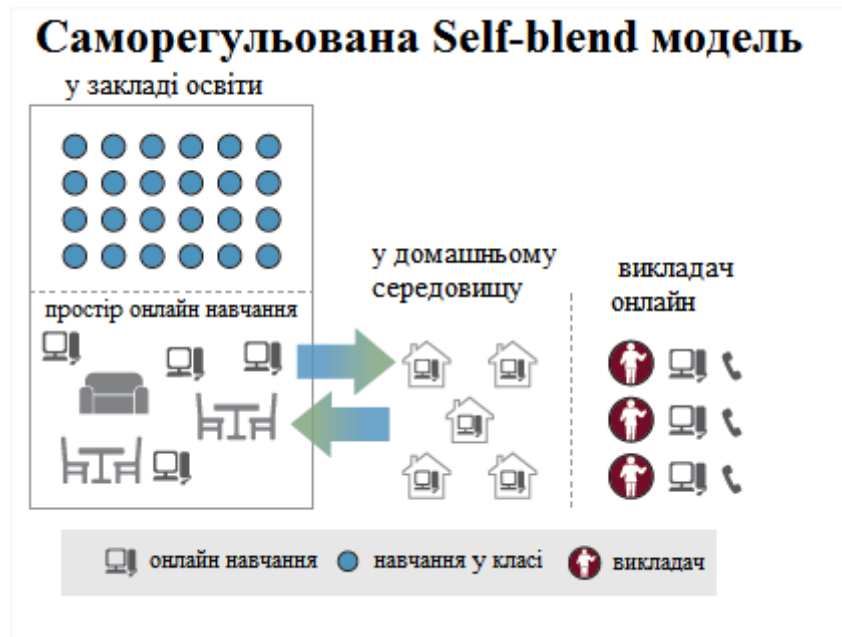
Самостійне змішування

Самостійне змішування, або як його ще називають «модель a-la carte», передбачає «добирання» окремих онлайн-курсів у доповнення до очної освітньої програми. Можна розглянути тимчасове вимушене переведення занять у формат дистанційного навчання – як варіант самостійного змішування, адже решта курсів освітньої програми здобувачі освіти опановували і опановуватимуть очно.

Самостійне змішування надає гнучкості освітньому процесу, слухачі можуть проходити курси підвищеної складності або навпаки – надолужувати попередній матеріал за узгодженим графіком. Водночас, такий формат вимагає підвищеної самодисципліни та мотивації від здобувача/ки освіти.

Відповідно до цієї моделі здобувачі освіти проходять один або кілька онлайн-курсів на додаток до звичайних. Здобувачі освіти можуть навчатися на цих курсах як в освітніх закладах, так і поза їхніми стінами.

Приклад: шкільний округ Квакертан (QCSD) у Пенсильванії (США) пропонує здобувачам освіти можливість взяти один або кілька онлайн-курсів. Усі здобувачі освіти можуть завершити ознайомлювальний онлайн-курс до зарахування. Курси є асинхронними і здобувачі освіти можуть працювати з ними в будь-який час протягом дня. QCSD створив «кіберкімнати відпочинку», де здобувачі освіти можуть працювати в онлайн-курсах просто у закладі освіти.

Поглиблена віртуальна модель

Віртуальне середовище – це модель, при якій протягом навчання здобувачі освіти ділять свій час між відвідуванням очних занять і дистанційним навчанням. Відмінність цієї моделі від «перевернутого класу» полягає в тому, що здобувачі освіти не відвідують заклад освіти щодня. Вона відрізняється від моделі самостійного змішування тим, що це не просто методика вивчення курсу, а модель роботи всього закладу освіти.

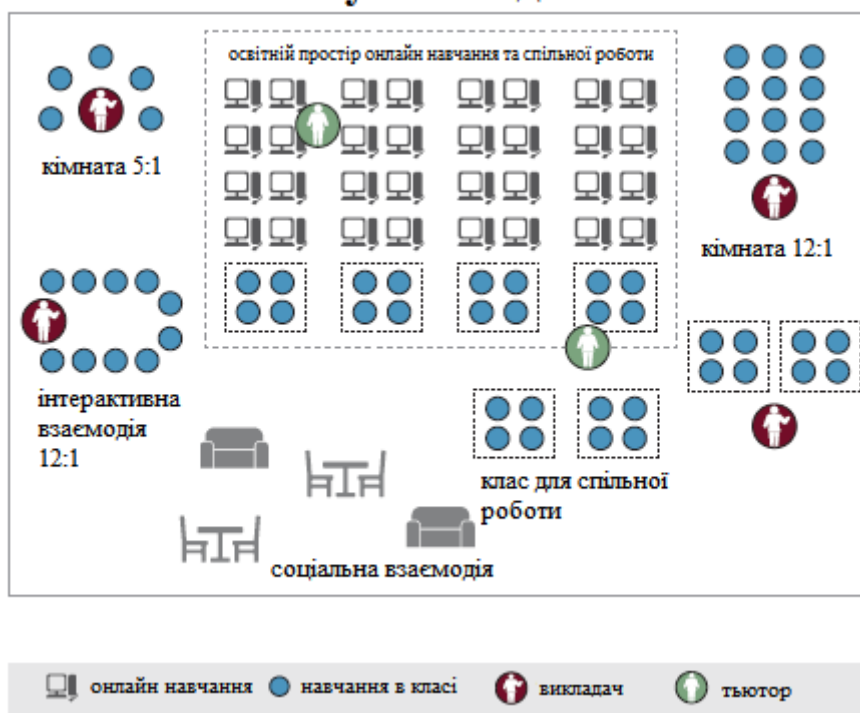
Гнучка модель змішаного навчання

І остання модель змішування – навчання комбінованої групи здобувачів освіти, очних та дистанційних. Це вимагає технічного оснащення аудиторій, а також адаптації освітньої діяльності. У такому режимі доречно скористатись досвідом так званої **гнучкої, або Flex моделі** змішаного навчання, за якої здобувачі освіти отримують навчальні матеріали онлайн, а перебування в аудиторії використовується за потреби, для отримання консультацій.

Гнучка модель змішаного навчання

При застосуванні гнучкої моделі змішаного навчання первинним каналом отримання навчальних матеріалів та ресурсів є онлайн-система. Здобувачі освіти, навіть перебуваючи на заняттях, працюють у цифровому середовищі, опановують відеолекції, інші ресурси, виконують інтерактивні вправи, практичні завдання. Педагог, присутній в аудиторії, надає консультації та допомагає у проблемних ситуаціях. Водночас, здобувач освіти чи педагог можуть перебувати і вдома, а консультативна комунікація може здійснюватися за допомогою цифрових технологій.

Гнучка модель

*

Вибір конкретної моделі змішаного навчання залежить від багатьох факторів, готовності викладачів та здобувачів освіти, наявних ресурсів, особливостей дисциплін та інших контекстних умов.